

**ВОГОНЬ
ОРЛИНОЇ
РАДИ**

Ч. 63

БЕРЕЗЕНЬ

1983

УКРАЇНСЬКИЙ ПЛАСТ

Конференція Українських Пластових Організацій

УПН - ОРЛИНИЙ КРУГ

ВОГОНЬ ОРЛИНОЇ РАДИ

ч. 63

ЖУРНАЛ НОВАЦЬКИХ ВИХОВНИКІВ

БЕРЕЗЕНЬ 1989.

Редакційна Колегія:

пл. сен. Христя Базилевич
пл. сен. Дарія Даревич
пл. сен. Іван Франів
пл. сен. Таня Онищук
пл. сен. Т. Самотулка

Christine Bazylewycz
45 Oakmount Rd. APT. 208
Toronto, Ont. M6P 2M4
Canada

Адміністратор:

пл. сен. Денис Бенарський

Mr. Denys Bednarsky
35 Marsac Pl.
Newark, N. J. 07106
U.S.A.

З М І С Т

Лист редакційної колегії	I
Пластовий Закон наш дороговказ - І. Франів	2
Новий текст Новацького Закону	6
Новак любить Бога й Україну - сестричка Уля	6
Приклад - Сірий Орел Надя	9
Червоні Маки - Сестричка Дзвінка	11
Новак слухається виховників - сестричка Уля	14
Звідки ж вони знають що я новак? - сестричка Уля	15
Новак старається бути шораз ліпшим - сестричка Уля	16
Новак додержується правил у грі - сестричка Уля	17
Дельфін Мірко - Джойс Голланд - переповіла сестричка Одарка	18
Новацькі проби - сестричка Христя	19
Казка про першу писанку - О. Пісецька	21
Природа - сестричка Одарка, сестричка Таня	27
Загадки про звірят	32
Майстрування - сестричка Одарка	33
Заспіваймо	35
Ігровий куток	37
у 55-річчя УПН - Аргентина - Старий Орел - Сірий Орел Орко	39

Ілюстрації та наліпка: пл. сен. Дарія Даревич

Машинопис: п. І. Зелська, п. Д. Андрусечко

Тираж: 300 примірників - Ціна цього числа 1.75 дол. + 0.50 пересилка
Виключно для внутрішнього вжитку в Пласті. - Всі права застережені.

V.O.R.- Journal for "Plast" Leaders of Children's Division"
Published by Supreme Plast Executive

Дорогі Сестрички і Братчики!

В цьому числі містимо розповідний матеріал до теми новацького закону. Робимо це тому, що тема новацького закону актуальна в підготовці всіх новацьких проб. Не вистарчить з новацтвом тільки говорити про значіння пластового закону, але також треба дати їм приклади з життя дітей чи природи. Тому крім пояснювального матеріалу для самих Вас і новацтва також містимо оповідання і казки.

В цьому числі знайдете куток загадок, природи, пісні та ігор, які будемо продовжувати в наступних числах.

Старий Орел продовжує Історію Новацтва, яку розпочато давніше.

Заохочуємо всіх Виховників присилати нам завваги до поданих матеріалів та закликаємо надсилати нам матеріали якими Ви користувалися у праці з новацтвом і які допоможуть іншим братчикам і сестричкам.

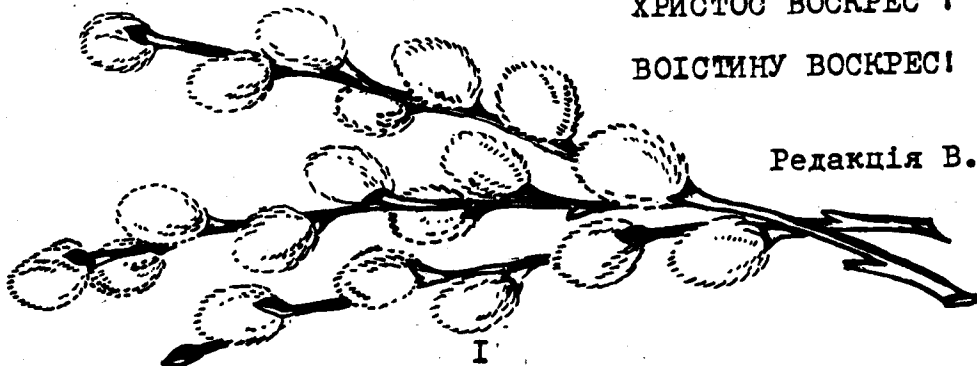
Спеціально просимо Братчиків і Сестричок з Європи, Австралії та Південної Америки поділитися з нами своїми матеріалами та надсилати нам свої завваги та побажання.

З РАДІСНИМ СВЯТОМ ХРИСТОВОГО ВОСКРЕСІННЯ ПЕРЕСИЛАЄМО НАЙСЕРДЕЧНІШІ ПОБАЖАННЯ РАДІСНИХ ВЕЛИКОДНІХ СВЯТКУВАНЬ НАЧАЛЬНОМУ ПЛАСТУНОВІ, УСІМ ПЛАСТОВИМ ПРОВОДАМ І СЕСТРИЧКАМ І БРАТЧИКАМ.

ХРИСТОС ВОСКРЕС !

ВОІСТИНУ ВОСКРЕС!

Редакція В.О.Р.

Братчикам і сестричкам під розвагу...

ПЛАСТОВИЙ ЗАКОН НАШ ДОРОГОВКАЗ!

Це гасло Пласту на 1983 рік, яке повинні всі улади наголошувати у своїй виховній праці. Мабуть, ми всі бачимо, що з кожним роком пластова молодь, а то і старші все менше живуть згідно з засадами пластового закону. Для багатьох це лише теорія, яку навіть не пробують застосувати в своєму особистому житті. Ми можемо нарікати, що причина такого стану є в тому, що оточення в якому живемо не сприяє вихованню на основах пластового закону. І це у великій мірі правдиве. Однак всюди були і є люди яких життя було інакше і відрізнялося від загального докілья. У всіх часах виростили постаті, які не лише жили згідно з пластовим законом, але так були готові віддати своє життя за кращу долю народу і людства. На таких постатях треба взоруватися, а не на безідейних масах. Частинною причиною негативного стану в Пласті є те, що ми маємо замало таких пластунів і пластунок, що можуть бути гідним до наслідування прикладом для дітей і молоді.

Вивчення на пам'ять пластового закону до проб є замало. Діти і молодь мусять бачити взірець до наслідування. Таким взірцем в Пласті повинен бути кожний виховник і виховниця, бо це є передумовою успіху у виховній праці. Коли хочемо, щоб нашим дороговказом був пластовий закон

і тою дорогою хочемо вести наше новацтво, то мусимо в першу чергу застановитися над усіма точками новацького закону.

Знаємо, що є різні закони: церковні, державні, військові і вони кажуть чого не можна робити, а як хтось переступить закон то є визначена за те кара. Отже закони є переважно пострахом і нездисципліновані люди не люблять законів, але більшість сприймає їх як потребу для правопорядку і безпеки.

Наш пластовий закон є більше позитивного характеру. Там не говориться чого не можна робити і не має карі як хтось не дотримується закону. В пластовому законі говориться яким пластун повинен бути і, що треба робити щоб бути добрим пластуном і пластункою.

Пригляньмося до 1-ої точки новацького закону яка звучить: "Новак любить Бога і Україну". Давніше було новак служить Богові і Україні, але це змінено тому, що для дітей новацького віку служба є не реальна, бо важко знайти вияв служби в тому віці. За те любов є зрозуміла навіть для маленької дитини.

Так, вона є зрозуміла, але вона є зовсім інша від всіх інших законів, бо можна заохочувати, щоб добровільно дотримуватися законів, але також можна змушувати їх виконувати. Та чи можна примусити когось любити?

В додатку ми мусимо викликати в дітей любов до того чого вони не бачать. Це все може виглядати за важке до виконання.

Тож як ми реалізуємо цю найважливішу точку закону з новацтвом?

Діти живуть переважно життям уявним і в тому віці є найлегше прищепити любов до Бога і України. Коли говоримо

про першу частину 1-ої точки новацького закону, то ясно, що не можемо показати Бога як особу, але можемо показати твір Божий, красу природи і розповідями привести дітей до свідомости, що все що ми маємо включно з життям походить від Всемогучого Бога і що Бог нас дуже любить тому ми повинні любити Бога. Не треба страшити дітей карою Божою і не говорити, що вони мусять любити Бога, бо Бог за все зло карає. Про кару, милосердя і церковні заповіді нехай діти вчать під час релігії, і нехай це роблять кваліфіковані в тих справах отці. Нашим завданням є розбудити в дітей любов до Бога, а виявом того є наші, добрі вчинки.

Треба з новацтвом говорити про релігійні обов'язки і часом запитати чи вони кожного дня моляться, до яких церков ходять і як часто. З того довідаєтеся з котрими батьками треба про те говорити.

Подібно є з другою частиною 1-ої точки новацького закону. Діти України не бачили, але ми маємо дуже багато засобів на яких новацтво може виробити собі уяву краси і прицепити любов до країни своїх батьків і прадідів. То є історичні розповіді, відповідні розповіді з теперішнього життя українців, пісні, танці, музика, мистецтво, фотографії з України тощо. Також треба довести дітям до свідомости, що вони повинні любити свій нарід через кровне споріднення, починаючи від своїх батьків, своїх друзів і всіх українців, що живуть в Україні та інших країнах світу.

Говорити дітям про осяги українців, про знаних спортсменів

українського походження. Це все додає дітям гордості, що вони є приналежні до українського народу. Заохочувати, щоб новацтво розмовляло між собою українською мовою, але не казати не говори по-англійському, чи по-іспанському.

Друга точка новацького закону говорить про послух і вона є подібна до правдивих законів, бо слухатися значить виконувати накази і дотримуватися визначених правил. Тому новацтву треба розповідями пояснювати потребу слухати батьків, виховників, учителів і всіх старших, які хочуть їх добра навчити. Найкращим засобом для засвоєння основ дисципліни є такі гри, що мають чітко визначені правила. Тому є дуже важливим, щоб діти придержувалися правил гри.

Дальші точки, роблення добрих вчинків, придержування правил у грі і старатися бути щораз ліпшим є поглибленням і доповненням перших двох точок.

Для доповнення засобів треба заглянути до правильника УПН ст.6, Напрямні виховної дії.

Для осягнення мети по відношенню новацького закону є потрібна співпраця батьків. Виховання в дома повинно йти також за дороговказом пластового закону. Тому батьки повинні бути обзнайомлені з ідеологічними основами Пласту ще перед вписом своїх дітей до Пласту. Треба скорше скликати батьків на сходина і представити їм нашу програму і потрібну співпрацю батьків. Може бути дуже помічна книжечка під назвою "Батькам про Пласт", бо там поміщені всі потрібні інформації про Пласт і якої співпраці вимагається від батьків. Ті книжечки можна набути в Крайовій Пластовій Старшині Канади в Торонті.

НОВИЙ ТЕКСТ НОВАЦЬКОГО ЗАКОНУ

1. НОВАК ЛЮБИТЬ БОГА І УКРАЇНУ.
2. НОВАК СЛУХАЄТЬСЯ БАТЬКІВ І ВИХОВНИКІВ.
3. НОВАК РОБИТЬ ДОБРІ ВЧИНКИ.
4. НОВАК ДОДЕРЖУЄТЬСЯ ПРАВИЛ У ГРІ.
5. НОВАК СТАРАЄТЬСЯ БУТИ ЩОРАЗ ЛІПШИМ.

Цей новий текст був прийнятий зборами КУПО і Крайовими З'їздами, але ще не був проголошений з огляду на це, що не появився новий правильник УПН.

НОВАК ЛЮБИТЬ БОГА Й УКРАЇНУ

Ви знаєте, діти, що закон це таке правило, що його мають держави, організації чи навіть окремі люди на те, щоб легше було жити. От в містах існує правило, що не можна переходити вулиці, коли є червоне світло. Є закон, що всі діти мусять ходити до школи, чи що уряд опікується тими дітьми, що не мають батьків, платить пенсію всім старшим людям. Є багато законів, які забороняють щось робити, наприклад, красти, неправильно їхати автом тощо. За це карають. Цього пильнує поліція.

Але у нас в Пласті за невиконання закону ніхто нікого не карає інакше тільки тим, що комусь скажуть, що він поводить ся не як пластун, чи що хтось не хоче бути пластуном і не повинен бути членом роя, гуртка.

Закон в Уладі Пластових Новаків і Новачок каже яким повинен бути новак, новачка. А вони добровільно, завзято і радо стараються його виконувати. Коли закону придержуються, стають справжніми пластунами.

Перша точка новацького закону звучить:

НОВАК ЛЮБИТЬ БОГА Й УКРАЇНУ.

Як можна любити Бога?

Олег завжди вранці й перед сном молиться. Він радо згадує як мама його вчила христитися і слів молитов: "Янголе Хоронителю мій", "Богородице Діво" та "Отче наш". Коли часом, забавившись, забуде помолитися, то не може заснути. Мусить встати і хоча б коротко звернутися до Бога: "Дякую Тобі, Боже, за опіку над мамою і татом і всіма нами! За щасливий день! Поможи мені бути добрим завжди для всіх!"

І до церкви Олег любить ходити. Як співають хор чи всі люди, присьмно і йому підспівувати. А коли священник проголошує молитви, тоді йому хочеться дивитися на Матір Божу, що простягає руки з-над престолу до всіх людей. Він любить розглядати ікони та всі малюнки у церкві. Часом пригадує собі, що казав отець про них на лекції релігії. А коли не розуміє, розпитує дома тата чи маму.

Тато і мама обіцяли, що запишуть його в гурток "вівтарної дружини". Тоді буде багато більше всього знати про церкву. Хотів би розуміти про що співають хористи, чого просять в молитвах священник і дяк, що означають ікони та інші малюнки.

Буває, що й Олегові не повезе - розгнівить маму за непослух, наб'є товариша, вдарить сестру, обманить тата, кажучи, що зробив усі задачі, коли справді так не є. При молитві увечері йому якось ніяково. Тоді просить: "Боже, прости мені! Я справді жалу! Дай мені силу витримати і більше такого не повторити!" А коли така

молитва не допомагає, тоді Олег йде сповідатися, сказати про все отцеві. І аж тоді стає легко на душі.

Товаришам в державній школі Олегові доводиться часто пояснювати - чому українці святкують свої свята в іншому часі, чому Свят-Вечір у нас є великим святом, чому обов'язково ходимо колядувати, беремо участь у Богослужбах, чому треба постити, чи що український Св. Миколай інший як у англійців чи німців. Олег вміє це все пояснити, бо про це дома, в українській школі та в Пласті часто говорять мама, тато, учителі, братчики. А крім того Олег багато читає. В нього є "Гатуйсь", "Веселка", давніші річники "Мій приятель", "Юні друзі" та ще мамині журнали з України "Дзвіночок" і "Світ Дитини".

Часом Олег прислухається до розмови старших, особливо у свята, коли є гості. Вони розмовляють про таких дітей, про які складають казки, оповідання, легенди. На прикладі їх життя інші діти вчаться служити Богові й Україні.

Сестричка Уля

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Христос Воскрес! Радійте, діти,
біжіть у поле, у садок,
збирайте зіллячко і квіти,
кладіть на Божий хрест вінок.

На вас погляне Божа Мати,
радіючи, з святих небес.
Збирайтесь, діти! Нум співати:
Христос воскрес! Христос воскрес!

Л. Глібів

П Р И К Л А Д

Роман - українець, але він нікому про це не говорить. Часто його питають товариші, що за ім'я він має, але він відповідає, що не знає. Він заздрісний тим хлопцям, що називаються Джері чи Ник, бо їх ніхто ніколи не питає, що за ім'я вони мають.

Одного дня, в місяці вересні учитель привів до класи нового хлопчика. Хлопчик мав зовсім чорне волосся, але й шкіра його була досить темна-смаглява.

- Подібний до мурина, - подумав Роман, але чому його волосся не є кучеряве, як у всіх муринів. Тут Роман пригадав собі, що в літі можна дуже опалитися на сонці, то напевно цей хлопчик є еспанець або італієць і так добре опалився за літо.

Учитель сказав класі, що мають нового товариша, але цей товариш розкаже сам про себе, хто він та відкіля приїхав.

Хлопчик став на середині класу коло учителя та сказав несміло своє ім'я: Кулдіп. Воно було чуже та незнане дітям. Він був індієць. Роман дивувався чому цей хлопчик не змінив свого імени, та ж їм важко буде його кликати.

Хлопчик розказував, що він народився вже тут, але його батьки приїхали сюди із острова Гаїті.

- Як це так, - подумав Роман, - та ж в Гаїті індієць нема, вони живуть в Індії.

Хлопчик говорив, що його дід дістав від свого батька корабель повний всякого добра і міг їхати куди хотів, щоб все це продати. Дід бував і в Африці і в Європі, відтак приплив аж до Америки. Він причалював до різних портів, але найкращий торг був на острові Гаїті. Тоді він рішився там на стало осісти. Він найняв капітана для свого корабля і далі торгував. За кілька років поїхав додому, відвідати

батька. Тепер він був уже багатим та знаним купцем. Там він оженився з гарною індією, взяв ще свого молодшого брата і поїхав до Гаїті. Минулого року хлопчик їздив з батьком відвідати свого діда. Він вмів говорити по-індійськи та по-іспанськи. Учителеві це дуже подобалося. Він похвалив хлопчика за знання мов. Тоді хлопчик сказав, що він буде вчитися ще більше мов. Ціла класа слухала мовчки. Діти не розуміли, як можна говорити кількома мовами. Тоді учитель запитав дітей:

- А хто з вас знає іншу мову?

В класі було зовсім тихо. Деякі хлопці жаліли, що не слухали батьків і не вчилися мов чи то італійської чи то німецької.

Роман сидів тихо. Він думав. Він не знав, чи він має сказати хто він, чи сидіти тихо, як всі в класі. Він вмів добре говорити по-українськи, бо в хаті батьки все говорили і тому він міг добре вивчити мову. Він боявся, що учитель викличе його щоб і він розказав їм хто він, та відкіля його рід. Що тоді? Він нічого не знав.

Учитель запитав удруге. Тоді Роман рішився. Він підніс руку. Всі дивилися на нього. Учитель запитав, яку мову він знає?

- Українську, - відповів Роман.

- Гарно, сказав учитель, - при нагоді розкажеш нам про себе.

Роман сів задоволено. Тепер він матиме час запитатися батька про все і напевно буде так гарно і цікаво розказувати про Україну, свою батьківщину, як цей індієць.

Індієць вибрав собі місце в класі сам - коло Романа. Пізніше він сказав Романові, що він уважає мудрими тих людей, які вміють більше як одну мову і тому сів коло Романа.

Від того часу Роман все говорив, що він українець.

ЧЕРВОНІ МАКИ

В городі одного господаря росли маки. Вони не пахли так приємно як гвоздики, не були такі барвисті як горошок, не пишалися як панські рожі, але зате їхні широкі голівки були червоні як кров, а серединки чорні як вугілля. Ціла природа любила Маків. Кожного ранку роса мила їхні чорні очка, кожного дня сонечко усміхалося до них і гріло їхні зелені листочки, а час-до-часу дощик купав їх в теплій воді.

Любили Маків посестри-квіти. Маки ніколи не сварилися, все тулили свої голівки одна до одноі і співали гарні пісні з Вітром. Були привітні до кожної квітки, навіть до маленької кульбаби, хоч другі квіти не любили її, бо "вона погана". Щовечора підносили Маки свої голівки до сонця та дякували йому за те, що сяло на них цілий день. А тому, що Маки були добрі, згідливі, що любилися взаїмно, їхня земля була чорна та найкраща в городі, бо де згода, там добро.

Заздрість загоріла в серцях Будяків, що росли на смітнику. Вони прижмурювали очі та дивилися жадібно на землю маків через пліт.

- Заберім її від них - сказав старий Будяк з гострими кільцями.

- Подушім Маків, щоб нашою стала їхня земля, щоб не мусіли ми жити на цьому смітнику. -

- На Маків! На Маків! - засміялися погані будяки та пустили свої коріння попід паркан.

Сонце, рано вставши, побачило під білим парканом колючі листки Будяків. Вони витягали їх і кололи ніжні личка Маків, вони пускали свої довгі, грубі корені в землю і душили тоненькі корінці Маків. Маки не могли жити без коріння. Вони клонили свої голівки і вмирали.

Та прилетів Вітер. Маки ще мали силу піднести свої голови. Вони плакали: - Поможи нам, Буйний Вітре! Приси у сусідів наших, у Рож

чи не дозволили б нам перенестися на їхню землю. Вони ростуть далеко одна від одної, ми змістилися б посередині. Лети, Вітре, благаємо тебе, бо нас все менше і менше! Вітер полетів, просив Рож і вони дозволили Маком переселитися на їх землю.

Вітер переніс зернятка Маку в город Рож. Впав дощ. Ранком пригріло сонце, зернятка пустили корінці. За якийсь час Маки розцвіли-ся знову. Розглянувся Перший Мак довкола себе і спустив головку.

- Але вони чудові ті Рожі! В них такий пишний червоний колір, а запах такий солодкий, вони найкращі квіти на світі. Я хочу бути таким як вони! І Мак здушив свої широкі пелюстки, щоб головку мати тоненьку як Рожа. Рожі сміялися.

- Що той Мак виробляє! Він хоче виглядати як ми, а став як трубка.

Це боліло Мака і він ще більше стиснав свої пелюстки. Та пелюстки пом'ялися, пооблітали і Мак зів'яв.

Другий Мак також соромився та сховав свою головку під листки Рожі. Та там його тяжко було доглянути навіть сонцю. Без соняшного тепла і другий Мак зів'яв.

Щось іншого сталося з Третім Маком. Він розпустив червону головку, глянув на Рожі чорними очима і зашелестів:

Я Мак! Виріс я у вашій землі, бо будяки хотіли знищити Маків. Вони забрали нашу землю. Позвольте щоб я ріс між вами таким самим Маком яким я був у власному городі, дозвольте, щоб по мені росли мої діти, щоб рід наш не пропав.

Рожі заплакали: - Який він бідний! Який він гарний! Яке в нього добре серце! Які сумні його чорні очі!

- Залишайся між нами Маку і будь нам братчиком!

І всі Рожі зашелестіли листочками і дали свою згоду.

За якийсь час з одного Мака виросло багато-багато Маків. І хоч

вони жили у чужому городі і між чужими квітами, але вони були такими самими як той Перший Мак, як всі Маки, що лишилися в рідному городі. Бо де хто таке чував, щоб квітка хотіла перестати бути собою!

Тим часом в рідному городі панував смуток. Багато-багато Маків лежало похованих на землі, а ті що росли були маленькі, бідні, ледви-ледви відросли від землі. Поміж ними Будяки розтягали свої колючі листки і тішилися, що вони панами на чужому городі.

Одного разу вийшов господар на город і здивувався – де його Маки ділися? Ходив, шукав і нарешті знайшов кілька посохлих поміж Будяками. Взявся господар до роботи. Полов Будяків, викопував лопатою, рвав і викидав на смітник. Нестало Будяків і Маки ожили знову. Заіскрилися їхні очі, зачервонілися голівки.

– Вітре! – просили – лети в город Рож, нехай вертаються наші брати!

Полетів Вітер. Приніс слово Макам з рідної землі. Що за радість настала! Раділи не лиш Маки, а й Рожі теж, бо полюбили Маків так, що біда їхня була бідою Рож, а радість Маків їхня радість! Зібралися прощатися, бо не всі Маки верталися в рідний город. Одні сказали:

– Ми тут залишимося. Ми тут родилися, земля Рож стала нашою землею, а Рожі стали сестрами нам. Вертайте ви в рідну землю і занесіть наш привіт, а ми залишимося тут і будемо сіяти своє насіння, щоб розрослися Маки по цілому світу.

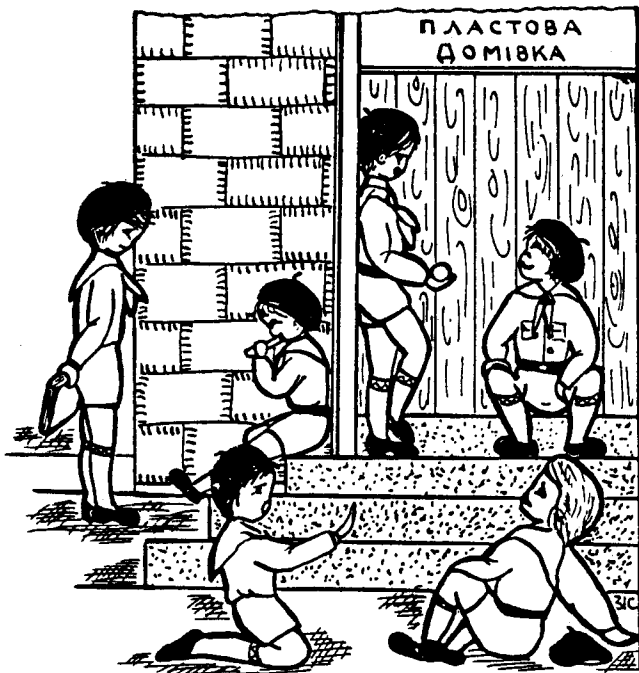
– А ми повернемося – сказали другі – нас там где рідна земля, там нашого насіння найбільше треба сіяти, там наша рідна земля, а Маків стало там дуже мало.

Довго прощалися. Ідіть, прощайте. Відбудуйте нашу землю, а ми будемо будувати нову!

І так Маки розсипалися по світі, та де б вони не росли – чи в Україні, у Франції, в Канаді чи Америці – впили все ті самі Маки з червоними голівками і чорними як вугілля очками.

НОВАК СЛУХАЄТЬСЯ ВИХОВНИКІВ

Усі "Святославичі" вже були перед домівкою. Вони кричали, штовхалися, їли смажену картоплю, кукурудзу та пивали водою. Але, коли надійшов братчик Славко та запитав "Готові?", вони всі побігли за ним до домівки.

— Як ви думаєте, хлопці, — почав братчик після відкриття сходин, — чи коли б ви довго збиралися і не послухали мене відразу, — чи могли б ми скінчити сходини за 1 годину і 15 хвилин? Чи могли б ваші батьки забрати вас з домівки в означеному часі? Щоб щось успішно можна було зробити, треба завжди слухатися провідника. Сьогодні саме про це будемо говорити.

— Я знаю, братчику, ми будемо говорити про другу точку новацького закону: новак слухається виховників. Я знаю також, що виховниками для нас є не тільки ви, чи братчик гніздовий, але найпершим і найголовнішим є для нас мама і тато, а потім учителі та взагалі всі старші. Мені про це завжди говорить тато, що треба, щоб діти слухали старших, тоді буде їм добре у житті.

— О, так, Борисе, ти це все знаєш від тата, бо твій тато є нашим кошовим. Він нічого не міг би зробити, коли б ми, виховники, не слухали його. І тато твій також слухає свого виховника. Кожний має свого провідника. Бачите, хлопці, — тут братчик подивився на всіх новаків, — так воно є у житті, що без порядку і без послуху, без науки не можна відразу всього знати чи вміти зробити. А діти, які так мало знають про інших людей і про життя, мусять мати своїх опікунів і вчителів. Вони їм допомагають вирости і пізнати, що є добре, а що зле без того прикрого досвіду, який не раз коштує дитину дуже дорого, часами... навіть і життя.

— Я знаю, братчику, один хлопчик не послухав мами. Пішов з товаришами купатися у глибокому озері, мама про це не знала. І що ж?... втопився. Я був тоді на вакаціях, бачив. Це таке страшно!.. — сумно додав Орест.

— А я знаю одну родину. Їх діти роблять собі, що хочуть... Хлопці хоча малі, курять, дуже негарно говорять про своїх тата і маму. Вони на вулиці найгірші, їх ніхто не любить! — розповідав Ігор.

— А в нашій класі, в українській школі є такий хлопчик, що про нього учителька завжди каже: "З Андрія будуть люди!" Він усе робить на час: домашні завдання, допис до стінної газети, вивчає вірші на концерти, книжки читає, а вже не кажу про те, що має найкраще свідоцтво і що говорить з нами по-українському. Я часто собі обіцяю таким бути — зідхаючи говорив Петрусь.

— От, бачите, — з радісною усмішкою закінчував гутірку братчик Славко — ви дуже добре зрозуміли, яку вартість має для дітей послух. Слухатися виховників треба не тільки тому, щоб могли щось досягнути, але ще й тому, що

виховники люблять вас, хочуть поділитися з вами тим, що самі знають. Оминіть вас у житті багато зла, якщо будете слухати порад старших, які це зло знають. І навпаки, старші переллють у ваші душі усе найкраще, що вони набули

в житті. Ви ж те добре зможете побільшити, щоб передати його в майбутньому ще молодшим від вас. Таким робом у Пласті зможуть виростати "нові люди", кращі новаци за їх братчиків. Я б хотів, щоб ви такими були!

Сестричка Уля
Готуйсь, ч. 4, 1972.

НОВАК РОБИТЬ ДОБРІ ВЧИНКИ

ЗВІДНИ Ж ВОНИ ЗНАЮТЬ, ЩО Я НОВАК?...

З початком шкільного року Андрійка записали до новацтва. По трьох пробних місяцях він міг носити вже новацьку відзнаку "орлятко". Її причепив йому на сходи на братчин гніздовий. Коли новаци крикнули "Ми приймаємо тебе до новацького гурту!" і тричі "Готуйсь! Готуйсь! Готуйсь!" Андрійкове серце швидше забилося від радості.

Іде Андрійко додому, поспішає, щоб про все розповісти мамі й татові. Часто відщепенує гудзик куртки й заглядає на відзнаку.

Іде вулицею, а на ній зустрічає багато знайомих українців. Бачить Маркова бабуся вийшла з крамниці з великою торбою. Тяжко їй. Давніше Андрійко був би пробіг мимо й удав би, що не зауважив її. Сьогодні, пригадавши те, що говорили братчики на сходи на про-

ведінку нованів, зважився підбігти до бабусі Рибак і запропонувати:

— Добрий день! Чи я можу вам допомогти занести закупи до хати?

— Сам Бог тебе післав, — зраділа бабуся, — Якщо можеш, візьми оцю торбину з цукром. Вона дуже тяжна. Марнова бабуся побачила Андрійкову відзнаку й весело заговорила:

— О, я знаю! Це ж ти, хлопче, уже новак, справжній новак. Маєш право уже й відзнаку носити. А я думала... Як добре, що є новаци!...

Занесли закупи до хати, біжить Андрійко вже своєю вулицею. Глянув, — дідусь в сусідстві замітає подвір'я. Хотів знову пробігти непомітно, але нині так не міг зробити.

— Добридень, дідусю! Як ви почуваєтеся? — запитав, помахавши рукою.

— Здоров, Андрійку! А ти певне вже новаком став? Це відразу видно...

— Еге, ніяковіючи, відповів Андрійко, а сам подумав: "Звідни дід Василь дізнався про це? Відзнаки моєї ж не бачив..."

Уже звернув на подвір'я, але побачив, як з хати сусідів напроти вибігла дівчинка, бігла просто на вулицю, по якій раз-по-раз проїжджали авта. Миттю підбіг Андрійко й захопив її за руку. Зворушена пані Бравн довго дякувала хлопчикові:

— Ти мусиш бути скавтом, якщо маєш відкриті очі на те, що діється довкола тебе. Небагато тепер таких розумних і добрих дітей. Не маю слів, щоб

подякувати тобі, Андрійку!

Щасливий від радісних зворушень влетів до хати і просто від дверей:

— Мамо, що тобі допомогти?

Мама дивиться на сина й дивується, що сталося з хлопцем... То завжди свої речі, кинувши де попало, поспішав до столу, просив їсти.

— Ага! Я знаю. Це ж тебе, мабуть,

сьогодні в новани прийняли!... — сказала протяжно.

— І ти, мамо, це саме! Як люди знають, що я сьогодні став справжнім нованом? А знаєш, бути нованом не так то легко, але тани я хочу ним бути, — додав Андрійно по хвилині, вибігаючи по сходах до своєї кімнати.

Чи справді й ви так думаєте, діти?

Сестрична Уля

Готуйсь, ч. 10, 1977.

НОВАК СТАРАЄТЬСЯ БУТИ ЩОРАЗУ ЛІПШИМ

— Це всі знають дуже добре, що кожний хоче бути добрим, гарним, таким, щоб його любили інші, щоб з ним усім було добре в товаристві! — так зачав чергові сходи братчик Славко. — А що вже казати про пластунів, про новаків і новачок, які на те прийшли до Пласту, щоб навчитись добро робити, набратись гарних звичок, пізнати як ставати корисними для свого народу і всіх людей. Тільки ж — хто мені скаже, чому не всі люди є справді добрими? — братчик Славко пильно оглядав своїх "Святославичів", чекав відповіді.

Хлопці довго думали. Відповісти не можна було коротко і відразу. По надумі відіззався першим, як звичайно, Борис:

— Бо щоб бути добрим, треба все собі щось відмовляти, робити не те, що хотілося б, а те, що треба. Мені так хочеться побігати з хлопцями надворі, чи дивитися на гру гокою в телевізії, а тут мама те й робить, що нагадує: "Борисе, роби задачу, Борисе, пора спати! Борисе — де ти залишив свою куртку, повісь її на вішак!" — Так говорить від ранку до вечора. Мені дуже прикро буває слухати таких нагадувань, — насупившись докінчив Борис.

— О так! А моя мама не дає мені спокою з їжею! Я — не люблю всього того, що їдять усі. Мені хочеться смаженої картоплі, чи випити зимної "кока" замість молока. І чому мамі на тому так

залежить, щоб я їв те, що вона хоче?! — додав і своїх жалів трохи Орест.

— Я думаю, що всі ми маємо однакову справу з нагадуванням наших дорослих про те, щоб ми не говорили дома з домашніми іншою мовою, як тільки українською. Мені не раз жаль робиться моєї мами. Вона дуже переживає, коли почує як ми з сестрою раз-по-раз переходимо в розмові на англійську мову — сумно зідхаючи додав Андрій.

Відгукнувся і "наймудріший" із "Святославичів" Ігор — роевий! — На воловій шкірі не списав би того всього, що злого ми робимо, а чого не повинні б робити. Чи ви пригадуєте як братчик гніздовий злостився, переживав, коли побачив усі свинства, які поробили хлопці в домівці. Вони знали, що це зло, що такі вчинки журять не тільки наших батьків, братчиків, але всіх у станиці. І не тільки в станиці... Коли хтось з нас погано поводить, тоді про це говорять чужинці як про вчинки усіх нас — українців.

Довго і багато говорили про свої "гріхи" "Святославичі". А тоді братчик розповів їм про ті події і вчинки цілого роя, які він записав у своїй книжці як справжні пластові, за які дістали хлопці хрестики, які можна подавати як зразки до наслідування іншим: роевий заробіток, щоб вислати допомогу самотньому дідусяві в Європі, дарункові передплати "Готуйсь", дарунок незаможній родині з нагоди свята Миколая, перше місце роя

у таборі за українську мову, здобування проб, уміlostей, успіхи у школах тощо. Вкінці братчик Славко додав:

— Бачите, “Святославичі”, ви багато розумієте про добро і зло. І вам і всім нам, що робимо часами щось негарне, треба не тільки знати, що погане, а що добре, але треба багато сили та витривалости, щоб не піддатися своїм забаганкам — побороти себе, не потурати своїм примхам. Робити те все, що радять батьки, учителі, братчики. Не думайте, що мами — це ваші вороги! Вони відвертають вас від поганого. Коли змалку навчитеся робити те в дрібниціях, що треба, дорослими зможете зробити

великі вчинки, навіть найбільші, гідні героїв. За те ви дістанете нагороду — добре почуття. Кожний має зерна цього почуття, але в одних воно не може вирости. Йому треба поживи — цього заробленого гарного самопочування. З добрими дітьми, такими, що хочуть щодня ставати ліпшими, усім приємно перебувати, усі їх люблять, з ними кожному добре!

— Братчик докінчив і на диво — сьогодні “Святославичі” не гнали з домівки якби з пожару, йшли розважно. Довго і спокійно розмовляли один з одним.

Сестричка Уля
Готуйсь, ч. 5, 1972.

НОВАК ДОДЕРЖУЄТЬСЯ ПРАВИЛ У ГРІ

ДЕЛЬФІН МІРКО

Далеко у морі жила велика родина дельфінів. Одного дня всі дельфіни вибралися в глибину моря полювати риб. Пливли вони тихо-тихесенько. Таке було правило великої родини дельфінів, кожний плив якнайтихіше.

— Хляп! Бах! Хляп! Один дельфін перестав пливати тихенько. Це був Дельфін Мірко. Він почав нуркувати, хляпати та підскакувати у воді.

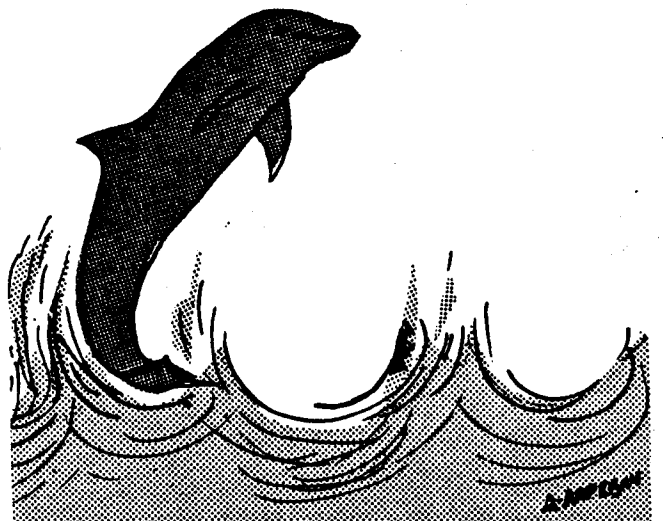
— Мірку, заспокійся! — закликав Найстарший Дельфін. — Коли всі шукають поживи, не можна галасувати. Ти ж знаєш наші правила поведінки.

— Ой, ці правила! Завжди правила і правила. Через них не можна навіть побавитися.

Дельфін Мірко підскачів високо понад хвилі та із цілої сили хляпнув у море.

Риби почули галас і швидко повтікали. Нічого вони того дня не вполювали. Усі дельфіни були дуже голодні. Найбільше голодним був дельфін Мірко.

Другого дня вранці ясне сонечко виблискувало на спокійному плесі моря, а дельфіни радісно бавилися. Вискакували понад водою, перескакували один через одного і нуркували в глибину моря.

— Мірку, зачекай! Не скачи, чекай аж прийде твоя черга! — остерігав Найстарший Дельфін.

— Ти знаєш наше правило — кожний скаче за чергою, — пригадав.

— Знову правила! — забуркотів Мірко, дмухнувши струмок води понад поверхню моря. — Правила мені не потрібні! Пощо нашій родині правил? Через них навіть не можна побавитися.

Мірко підскочив високо, переплигнувши через провідника гри.

— Трах! Ой! ой-йой!

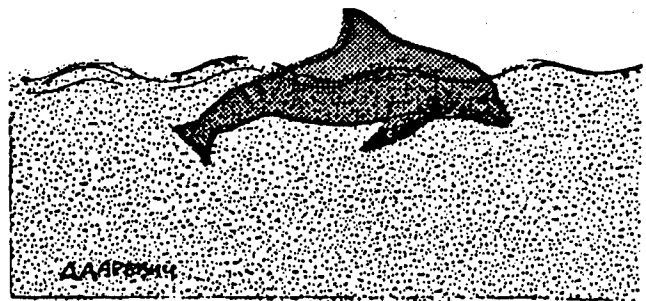
— Це не була Міркова черга пересякувати. Бобо мав право скочити. Бачите, тому й вони зударилися у повітрі.

Велика гуля була на голові Боба, а ще більша у Мірка. Дельфіни мусіли припинити гру і того дня вони вже більше не бавилися.

Надвечір ціла родина дельфінів вирушила на полювання омарів. Найстарший і наймудріший Дельфін сказав:

— Я попливу наперед. А всі великі й середні хай пливуть збоку та позаду табунця. Всі найменші дельфінята хай тримаються середини. Таке буде правило нашого полювання.

Уся родина попливла за Найстаршим Дельфіном. Міркові цілком не подобалося пливти всередині з усіма малюками.

— Смішне правило! І чому б я не міг пливти спереду! — подумав Мірко та, спостерігши, що Найстарший Дельфін його не бачить, поплив наперед.

Весело плив Мірко попереду всієї родини.

— Ніхто навіть не помітив, що я не тримаюся ніяких правил! — сміявся сам до себе.

Але раптом йому не було до сміху. Мірко дуже перестрашився. Просто на нього пливла Велика Акула. Він не знав що робити. Найстарший Дельфін напевно знав би що діяти. Мірко пожалкував, що не тримався правил і не плив поміж старшими.

— Може правила не такі вже смішні, як я думав, мигнула Міркові думка.

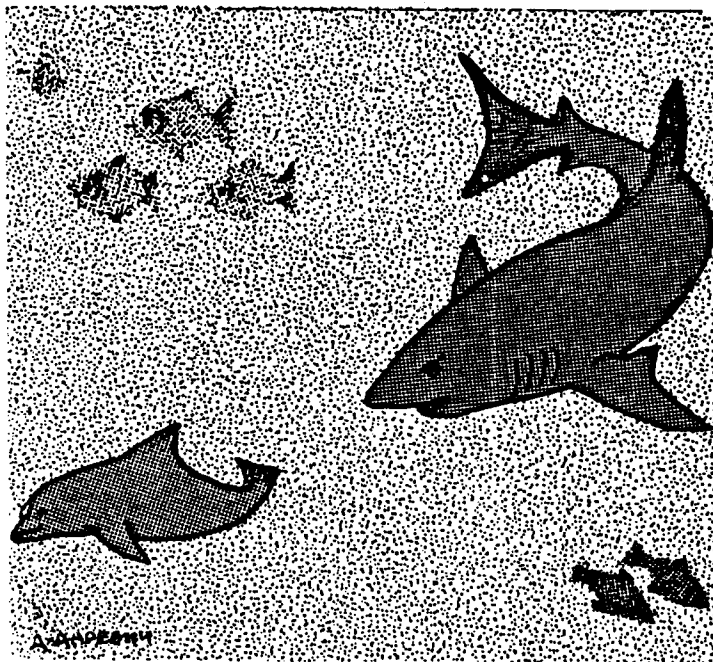
Він почав щосили пливти до свого табунця риб. Плив дуже швидко, але ледве встиг допливти до дельфінів, коли почув голос Найстаршого Дельфіна:

— За мною! — І Найстарший Дельфін дав нурка в глибину океану. Цим разом Мірко без надуми послухав надазу і дав нурка разом з всіма. У цей спосіб Мірко і всі дельфіни врятувалися від Великої Акулиці.

Пливучи безпечно всередині табунця, Мірко подумав:

— Правила! Правила не такі вже страшні й дурні, як я думав. Вони потрібні для безпеки, допомагають нам бавитися і полювати. Як добре, що наша родина має ці свої правила.

І Мірко Дельфін підплив до верха хвилі. Терпеливо чекав своєї черги, щоб заграти "жабки".

НОВАЦЬКІ ПРОБИ.

Як Ви знаєте, що новакування триває тепер п'ять років. Майже всі або більшість новацьких зайнят в тім часі є базовані на пробах. Тільки коли новачка або новак вступають до Пласту в шість літ то перший рік є підготовкою і виховник переводить вмілість Грай-Жучка. П'ятий рік новакування є присвячений індивідуальним і вже більш скомплікованим вмілостям.

Що це є проби? Новацька проба це період новацького життя за програмою, поданою у вимогах проби. Хочу ще раз підкреслити, що це період новацького життя. Це означає, що це тягнеться через довгий протяг часу. Пробу переводиться впродовж цілого року на сходинах точка за точкою.

В новацтві маємо три проби. Вимоги до всіх проб є поділені на п'ять ділянок:

1. Новацьке знання.
2. Українське виховання.
3. Життя в природі.
4. Життєва зарадність і безпека.
5. Порядок і чистота.

Крім того до кожної проби є передумови до завершення ступеня .

Так як і передумови, самі вимоги до проб є поступенні, з кожною пробю вони стаються трохи більш скомпліковані, і трудніші. Наприклад: українознавство.

Це саме стосується до кожної ділянки проб.

Виховник повинен собі наперед укласти загальний річний план праці так, щоб вміло розмістити всі вимоги

до проби на цілий рік. Значить зробити собі такий календарець місяць за місяцем і розмістити вимоги після того на які місяці вони найбільше наляжуться. Наприклад: Життя в природі /на весні/, Українське виховання - січень, лютий, березень.

Щоб новацтво почувалося, що воно щось на кожних сходинках осягає є добра ідея мати таку карту з назвою членів роя і всіма вимогами до проб. Тоді коли новачки новачка собі на сходинках засвоять якусь одну точку проби вони собі замальовують квадратик і так впродовж року повинні мати замальований цілий рядок.

Пробу завершується новацьким змагом в терені на якому новак має виказатися засвоєнням прикмет, знань і вмінь, що їх вимагає дана проба. Надання ступеня повинно відбутися звичайно після змагу, на новацькому вогнику або при нагоді інших святочних хвилин гнізда. Тоді гніздовий надає вищий ступінь новакам, по першій пробі - Жовтодзюба, по 2-ій юного орляти, а по 3-тій орляти й прикріплює їм на лівому рукаві однострою відзначку набутого ступеня. До ступеня Жовтодзюба новак складає новацьку обіцянку і одержує орлятку.

Новак або новачка котрі через часту неприсутність на сходинках не засвоїли собі всего матеріялу або не виконали ще всіх вимог можуть бути не допущені до змагу, але коли вже якийсь новак або новачка будуть допущені до змагу то їм треба надати вищий ступінь.

Новачка або новак котрі не були допущені можуть одержати вищий ступінь пізніше на гніздовій збірці коли виконають всі вимоги до проби.

КАЗКА ПРО ПЕРШУ ПИСАНКУ

Отже - дуже - дуже давно - у тому краю, який тепер називається Україною, росли великі густі непроходимі ліси. У цих лісах водилося багато багато всяких диких звірів вовків, ведмедів, леопардів, рисів, лисів, турів, диких кабанів, і різномірних дрібніших звірів, як зайці, куниці, бобрі та інші. Плили глибокі широкі ріки, у яких було повно великої та малої риби. На полях росло безліч пахучих квітів, а над квітами звивалися працюючі бджоли, які в давню-давнину так само мід збирали, як і тепер.

У тому краю жили люди, які ходили одягнені в лляних сорочках і звірячих шкурах. Крім того вони носили прикраси зі широкого золота. Вони випасали великі стада худоби, збирали мід, і полювали на диких звірів. Вони мали своїх власних богів, яким приносили жертви. Вони просили Дажбога - бога сонця, - щоб він завжди світив над їхнім краєм, щоб було тепло, сонячно і весело жити. Бога Велеса почитали, щоб пильнував їхніх звірят. Ще був у них дуже грізний бог, що називався Перун. Він був зі всіх богів наймогутніший; він самотній міг кидати громами і блискавками. У той час люди також вірили, що була богиня Лада, яка любила дуже всіх людей та дбала про красу й любов мешканців того краю. Вона була дуже гарна, мала довге шовкове волосся й мудрі сиві очі.

Часом боги ходили по тому краю, бо їм там було так само любо, як і людям. Богиня Лада збирала квіти на квітчастих полях; Велес шугав зі своїми слугами на ловах; а Дажбог ясними очима дивився на світ і котив сонце по небі великим кругом, щоб добре нагріти землю, щоб усе гарно росло й розвивалося. Навіть Перун, і той не дуже сердито кидав громами, не блискав блискавками, лиш тільки так для годиться.

І жив у тому краю князь - гордий та пишний. Він не хотів більше поклонятися Дажбогові, бо казав, що сонце і так не перестане світити, то чому-ж давати дари Дажбогові даром. І наказав оголосити по цілому краю, щоб ніхто не приносив жертв Дажбогові, а щоб усі дари приносили йому - князеві.

Коли Дажбог побачив, що всі його жертівники порожні, він післав свого післанця до цього гордого князя із запитом, чому йому, Дажбогові, більше князь не поклоняється. Князь гордо відповів, що не треба вже поклонятися Дажбогові, бо сонце й так світитиме й без Дажбогового наказу.

Коли Дажбогові переказали цю відповідь нерозумного князя, гарне лице його пожмуріло, а він цілий вкрився хмарами й на землі стало темно. Перун побачив добру нагоду погратися і почав насилати на землю дощі, а тоді кидати

блискавки, а за ними посилати громи.

Дажбог закутаний у хмари, не виходив зі свого палацу й сонце через хмари не гріло, лиш ледь - ледь світило.

І стало у тому краю зимно - зимно. І дощ, що безупину лив з неба, почав замерзати і вже долітав до землі замерзлий у формі білих зірочок. І це був перший сніг. І почав той сніг більше і більше покривати землю і незабаром цілу країну прикрив. Люди й звірі почали мерзнути. Листя на деревах пожовкло й спало з дерев. Квіти зникли під великими пеленами снігу.

Гордий князь ходив змерзлий по своєму палаці, хував у пальці й поглядав на сонце, яке хоч світило, але взагалі не гріло його країни. І прийшли люди до князя і почали домагатися, щоб князь пішов до Дажбога та перепросив його, поки ще не запізно.

Хоч не хоч, а гордий князь вирядився в дорогу і пішов до будинків Дажбога, просити вибачення: просити, щоб Дажбог зглянувся й загрів землю, бо інакше все живе вмере від студи.

Але Дажбог був дуже сильно ображений і не мав жадної

охоти перепроситися. Вже тепер не-гордий, бідний князь
благав Дажбога зглянутися над його замерзлим краєм. Та
Дажбог сказав ні! і ні! - нехай князь задоволиться тим, що
Дажбогове сонце світить і все!

Князь упав тоді на коліна перед могутнім богом і
плачучи говорив, що йому доведеться помирати, коли він для
своїх людей не зможе привернути ласки Дажбога - бо це його
вина, що люд мерзне й загинув в глибоких снігах. Признався
князь, що своїм гордим ділом і словами прирік свій край на
смерть, а не на життя.

Стало шкода тоді Дажбогові людей, але не міг так легко
простити своєї зневаги. І сказав князеві, -- коли хочеш,
щоб у твоєму краю сніг зник і знову все росло й зеленіло,
як попередньо, то мусиш мені, ти й твої піддані, принести
у жертву щось таке дороге й цінне, як саме життя, а таке
гарне й пишне, як богині Лади пояс.

Вислухав князь Дажбогову мову, вклонився йому низько
й пішов назад до свого краю. Там відразу принесли Дажбогові
різні дари в жертву, але що дороге й цінне, як саме життя й
гарне та пишне, як богині Лади пояс ні князь ні люд його не
знали. І тому вони далі мерзли й мучилися в морозах
і снігах.

А мав князь той дочку такої краси, що не часто зустрічається у людей. Вона, ще коли поля укривалися квітами, служила богині Ладі, зривала їй квітки, плела віночки, засушувала зілля. Вона одна знала, що богиня Лада підперезувалася мерехтливою блискучою веселкою. Але не знала, який дар міг би бути цінний та дорогий, як саме життя.

І так сиділа княжа дочка й думала, як здогадатися, який дар знову привернув би ласку Дажбога. І тоді мимоволі побачила, як у кутку хати гріла своїм тілом квочка яєчка, з яких унедовзі мали вилупитися курчата. Аж сплеснула руками княжа дочка. Таж яйце - це символ життя - життя майбутнього курчати.

І заплескала в руки княжа дочка скликаючи своїх служниць і наказала їм у горщиках розводити різне кольорове зілля. Сама вона взяла в свої рожеві долоні біле яєчко й почала писальцем з воском виводити на ньому різні значки, які вона знала будуть подобатися Дажбогові.

Намалювала сонечко, гребінці, смерічку, зірки, олені, метелики, квіти, каченята, і це все гарно обвила різними крученими лінійочками. І все, коли що намалює, то зараз кладе в горщик з водою зафарбованою різними кольоровим зіллям,

щоб закрасити. Коли скінчила й обтерла віск, у руках у неї з'явилося те, що Дажбог описав, як дороге й цінне, як саме життя а гарне й пишне, як Лади пояс.

Це була перша писанка! Тоді княжа дочка наказала до себе закликати всіх своїх подружок і усі дівчата почали писати писанки й складати їх у золоту миску.

Коли миска була повна писанок, князь взяв обережно золоту миску й заніс її Дажбогови в дарі. Поглянувши Дажбог на яйця, які тепер вигравали всіма кольорами веселки й сказав, -- Це прецінний і препишний дар! Тому й я хочу тим, хто придумав його, щось дати в нагороду. Відтепер писанки будуть ознакою життя й приноситимуть тим, хто їх має, щастя. А щоб ти й твій люд не забувся знову, що я є володар сонця - а тим і життя - то завжди кілька місяців у рік я буду ховати своє лице у хмари. Тоді буде землю огортати стужіння і сніг, але з весною сонце знову почне гріти й стопить сніг і все, що за зиму завмерло, знову оживе й зазеленіє. А з весною, ти й твої люди будуть тішитися відновленим життям і писатимуть писанки собі на щастя, а мені на втіху.

І взяв Дажбог від князя золоту миску з писанками та поставив її у себе на миснику.

Коли вертався князь додому, радісно оглядався на всі боки, бо бачив, як усюди тоне сніг, як виростають перші квіти - підсніжки, як на вербах жовтіють котички, як весело дзюрчать струмочки. На свято весни князь і весь люд його співав похвальну пісню Дажбогові й у кожного в долоні була писанка.

О. Пісецька

ПРИРОДА:

Чи знаєте як називаються тут нарисовані квіти? Подаємо їх назви по-українському, по-латинському і по-англійському. Та кож подаємо назви частин квітки. Рисунки подаємо великі, щоб виховники якщо потрібно могли зробити з них фотокопії для роздачі новацтву для кольорування і вивчення назв.

ТЮЛЬПАН
TULIPA
TULIP

ПІВНИКИ
IRIS GERMANICA
IRIS

ЖОВТИЙ НАРЦИЗ

NARCISSUS PSEUDO-NARCISSUS

DAFFODIL

ГІЯЦИНТ

HYACINTHUS ORIENTALIS

HYACINTH

**КВІТЕНЬ ЗЕМЛЮ КВІТЧАЄ,
З ВИРІЮ ПТАШОК СТРІЧАЄ.**

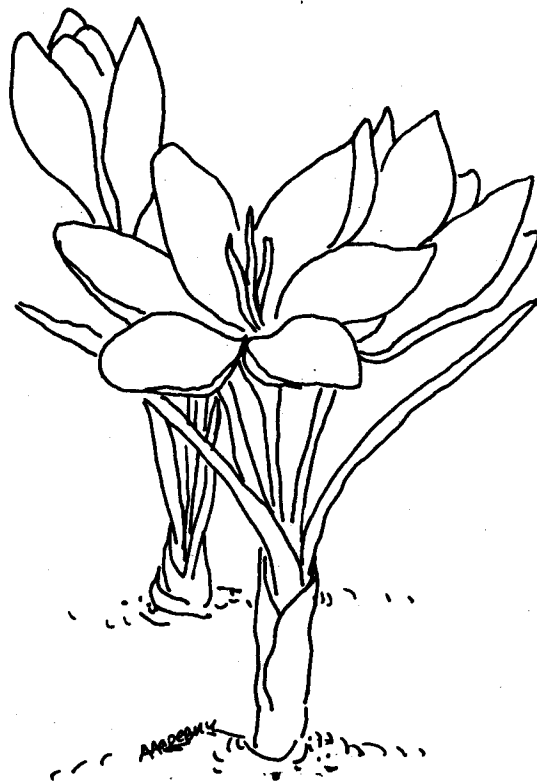
**ТРАВЕНЬ ЗЕЛЕНУ СТЕЛЕ ТРАВИЦЮ,
ПЕРШУ З ДОЩАМИ ШЛЕ БЛИСКАВИЦЮ.**

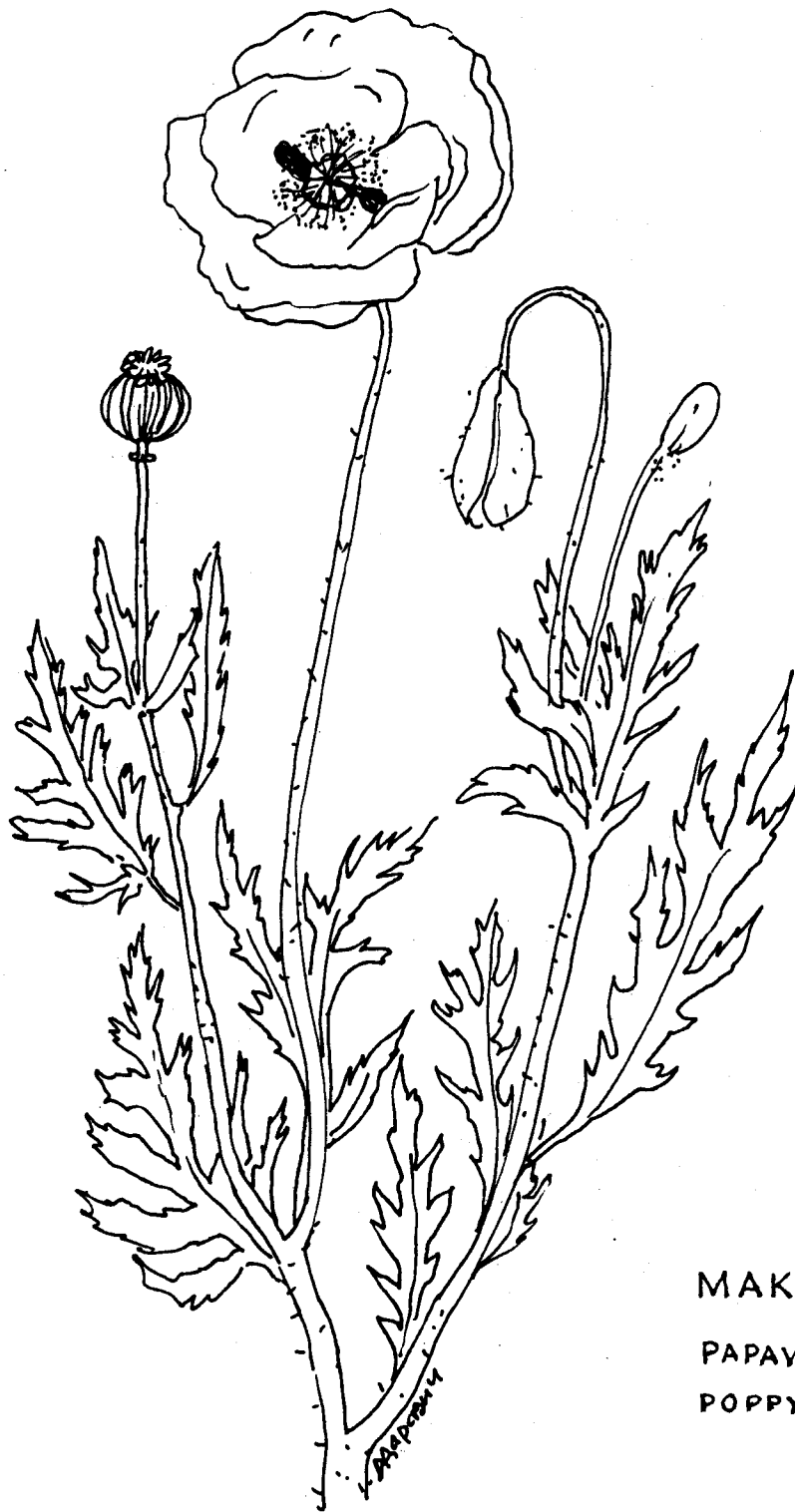
ПРОЛІСКА
SCILLA BIFOLIA
SQUILL

ПІДСІЖНИК
GALANTHUS
SNOWDROP

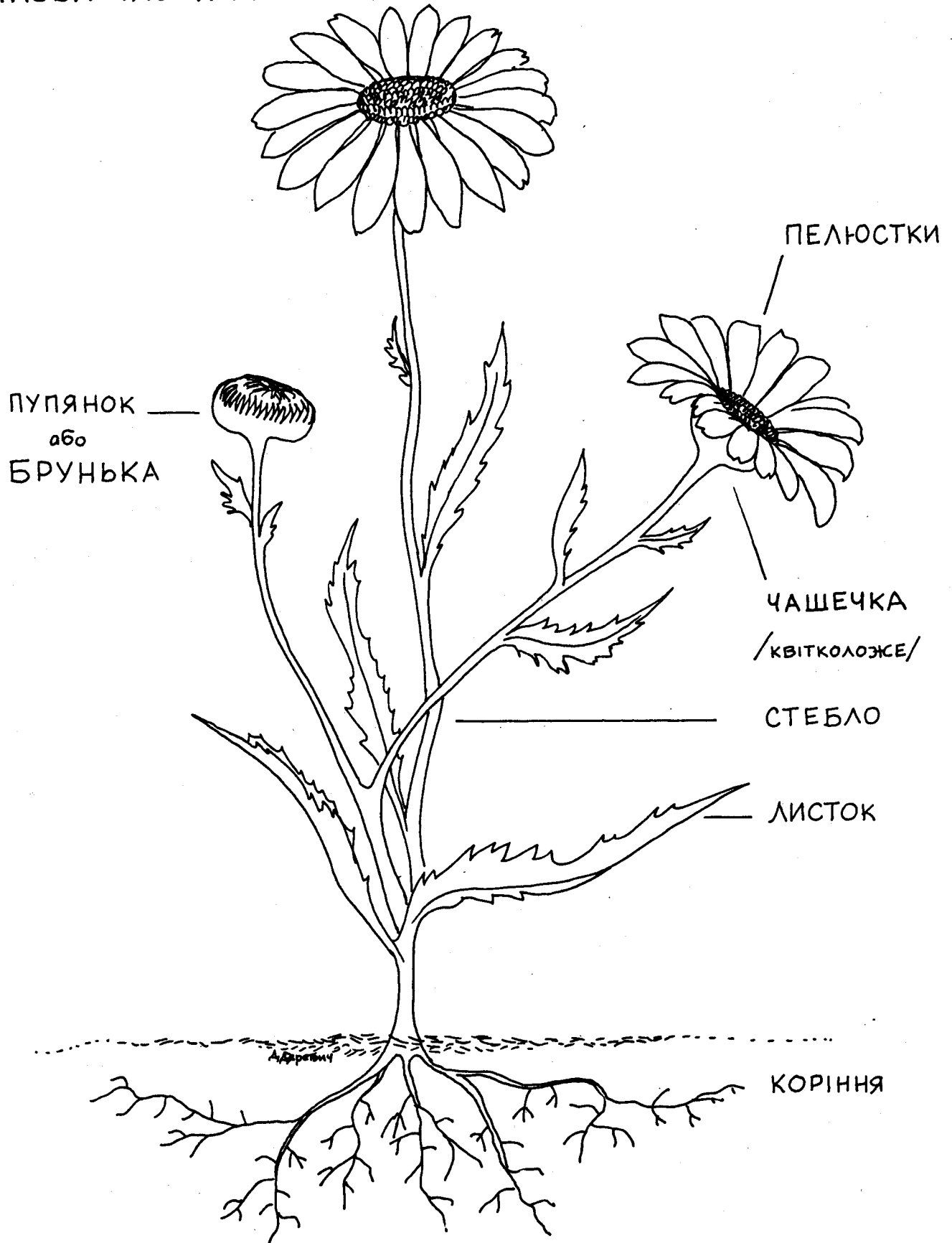
ШАФРАН
CROCUS
CROCUS

MAK
PAPAYER
POPPY

НАЗВИ ЧАСТИН КВІТКИ

З А Г А Д К И про звірят

І. Хто на собі дім носить? /слимак/

Хоч скручений, не маю ніг, та не шукаю доріг,
Я сунуся - і тут і там, собі в життю я раду дам.
На плечах хатку я несу, бо маю досить я часу,
Щоб дома бути, куди повзу, майно з собою все везу.
І добре є, чи сяк, чи так, ще є гордий я, бо я ..... /слимак/

3. Ква, ква, ква, рах-рах-рах, - над рікою і в ставах.
Ква, ква, ква, рах-рах-рах... від усього маю страх. /жаба/

4. Бігаю найшвидше, - маю добру звичку
Я - не вибагливий: їм траву і гичку. /зайчик/

5. По деревах лазить - скаче, буре або чорне,
Хвіст пухнатий, довгий, гарний, звинне і моторнине. /білка/

6. А що в дуплі проживає, дерев порохнявих?
Ох, дбайливе й належить до дуже цікавих. /білка/

7. Що воно? Живе у водах і на суходолі?
Скаче з ляку, як пригода, плаває ж поволі.
Ніг чотири - шлпаті: не ходить - скакати ...
А жеруть її крилаті, та й вона крилатих. /жаба/

8. Замість гілки чи сокири, в нього служать зуби,
Що і дерево стинають, хочби навіть дуби.
Він бо майстер, хатку власну на воді будує,
То ж він дерева до цього саме й потребує.
З нього хутра в Україні ще від давна знані,
Бо ж були князі колись то в тії хутра вбрані. /бобер/

9. До собаки я подібний, але більш зубатий,
Хвіст у мене досить довгий, дуже ще й кудлатий.
Я не лашуюсь як собака, я "природній" - дикий
І між звірятами, звичайно, сію страх великий.
Як голодний небезпечний справді для людини
великої, не тільки в назці для дитини. /вовк/

10. Хто я? Довгі і міцні задні ноги маю,
Ними скачу й літаків навіть доганяю.
А на череві ношу щось немов торбину,
В ній же поки підросте - дорогу дитину. /кангур/

МАЙСТРУВАННЯ:

МОЗАЇКА

З ЯЄЧНИХ ШКАРАЛУПОК

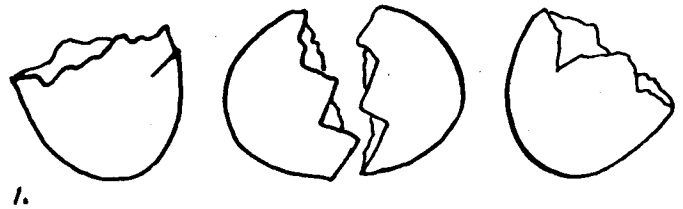
Потрібно: шкаралупок з яєць, різнокольорових фарб до харчів або тканин, міцного прозорого клею, картону, прозорого ляку, трохи уяви.

Як зробити? Шкаралупки з яєць пофарбувати на різні кольори, як, напр., жовтий, червоний, зелений і синій. Як фарба висохне, шкаралупки подрібнити на малі шматочки. З цих шматків укласти образок-мозаїку на картоні, покритому клеєм.

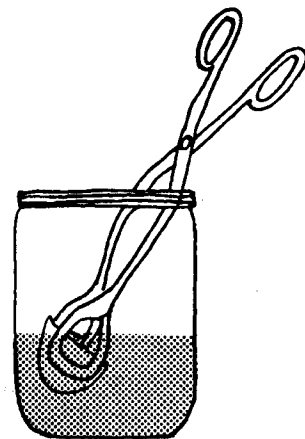
Кольори можна мішати; напр., жовті й червоні шкаралупки здалека дадуть ефект помаранчевого кольору.

Щоб мозаїка була триваліша, добре її покрити прозорим ляком. Цим способом можна робити всілякі образки — краєвиди, людей, орнаменти й абстракції. Спробуйте! Це дуже цікаво і гарно!

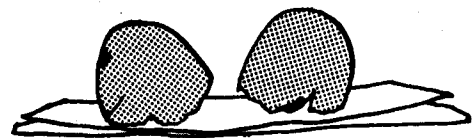
Сестричка Одарка

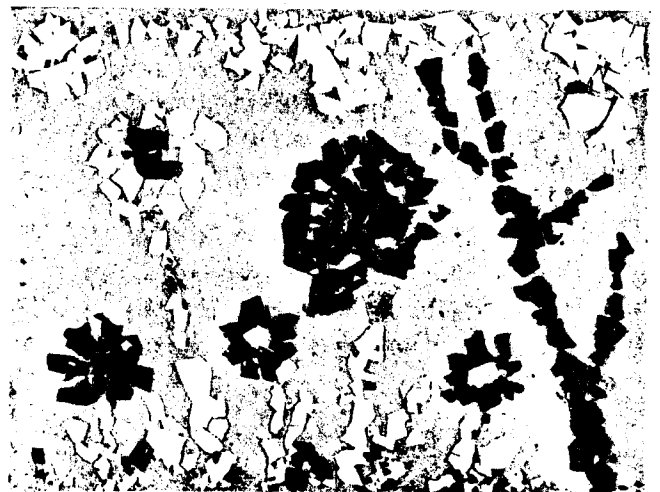
1.

2.

3.

ВАЗИ і ФЛЯКОНИ НА ДЕНЬ МАТЕРІ

ПОТРІБНО:

порожніх пляшок і слоїв гарної форми
білого клею
кольорового паперу, т. зв. крепового, в
різних кольорах
ножичок
електричного свердла
прозорого шеляку
пензля
3 пари рук.

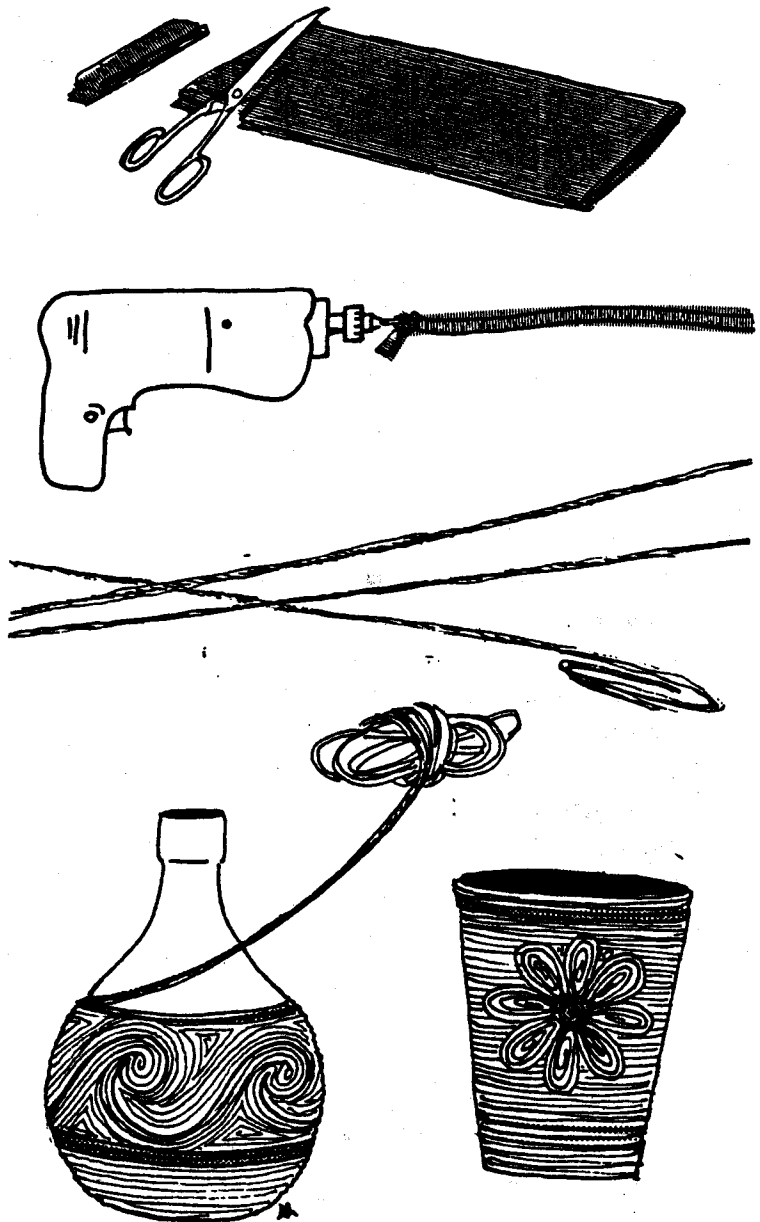
Як зробити?

Цілу пачку крепового кольорового паперу порізати ножицями на паски: один до двох інчів заширокі (залежно від того, які загубі мають бути готові шнурки). До кінця свердла прив'язати один кінець паска паперу і розтягнути пасок паперу до другого кінця. Одна особа тримає свердло, друга вільний кінець паска паперу, третя пильнує, щоб пасок рівномірно скручувався. Включити електрику, і за дуже короткий час один шнурочок готовий. Тим самим способом приготувати багато шнурочків.

Чисту пляшку чи слоїк покрити на дні клеєм, а тоді укладати паперові нитки у формі тісної спіралі, аж ціле дно буде готове. Можна починати із шийки пляшки.

Спробуйте зробити орнамент посередині, як напр. — безконечник, сонечка або квіти. Шнурочки можна приклеювати квадратами чи іншими формами.

Коли вже вся поверхня вкрита шнурочком, помалювати цілість шеляком для утривалення. Зачекати, аж висохне, і можна подарувати мамі в День матері.

Сестричка Одарна

ЗАСПІВАЙМО!

ОЙ ВЕСЕЛА РІЧЕНЬКА

Слова Г. Бойка
Помірно

Музика А. Філіпенка

The first system of the musical score is a piano introduction. It consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The key signature has one flat (B-flat) and the time signature is 2/4. The music features a series of eighth and sixteenth notes, with some notes beamed together. There are several slurs over the notes. A dynamic marking of *p* (piano) is placed in the first measure of the bass staff.

The second system of the musical score includes a vocal line and piano accompaniment. The vocal line is on a single treble clef staff, starting with a dynamic marking of *mp* (mezzo-piano). The lyrics "Ой ростуть вер_" are written below the vocal staff. The piano accompaniment consists of two staves (treble and bass clef). It features a melody in the treble staff and a bass line in the bass staff. Dynamic markings include *mf* (mezzo-forte) in the first measure of the piano part, and *p* (piano) in the final measure. The word "Fine" is written at the end of the piano part.

The third system of the musical score continues the vocal and piano accompaniment. The vocal line is on a single treble clef staff with the lyrics "- би - чень_ки на кру_тім бе_реж_ку, а ве_се_ла рі_чень_ка," written below. The piano accompaniment consists of two staves (treble and bass clef). The piano part continues with a similar melodic and bass line pattern as the previous system.

як в зе_ ле_ нім він_ ку! Ой ти, рі_ чень_ко, і в'юн_ка,

і швид_ка, ой ти, рі_ чень_ко, го_ лу_ба, го_ мін_ка!

Ой ростуть вербиченьки
 На крутім бережку,
 А весела річенька,
 Як в зеленім вінку!

Приспів:

Ой ти, річенько,
 І в'юнка, і швидка,
 Ой ти, річенько,
 Голуба, гомінка!

Плине-плине річенька,
 В береги хлопотить,
 З хвилию вербиченька
 Розмовля-шелестить.

Приспів.

Зрошуєш ти водами
 І сади, і поля,
 Щоб новими сходами
 Розквітала земля!

Приспів.

Туровий Жупок

Гри на дотик

1. Дотик і нюх

Зібрати кошик різних дрібних предметів, що їх новачки знають. Група сідає кругом і замикає очі. Подати комунібудь у крузі предмет з кошика. Він може взяти його в руку й понюхати, а потім передає черговому. Коли предмет перейшов цілу групу, відгадують, що це було. Після того відв'язують очі й дивляться.

2. Квасоля під коцом

Нанизану на нитці квасолю прикриту коцом почислити. Роблять це всі учасники гри по черзі.

3. Напис на плечах

Новачки стоять у лаві. Виховник підходить з-заду і пальцем пише на плечах якусь букву, число чи знак, а новачок має згадати.

4. Вправа дотику

Новачки стараються дотиком пізнати предмети в зав'язаному мішочку. Гру можна переводити подібно, як гру Кіма.

Абетка

Новачки сидять у крузі. Один з новачків, починаючи гру, кидає хустку в якогось другого й говорить якусь букву, на пр. "Б". Цей новачок, що одержав хустку, має відповісти з-місця на 3 запити: 1/ яке твоє ім'я; 2/ з якої місцевості; 3/ яке твоє заняття? Всі ті відповіді мають починатись на букву "Б", на пр.: 1/ Богдан; 2/ з Бірки; 3/ Боднар. Відповіді обмежуются виключно до українських імен і по можливості теж до місцевостей в Україні. Хто не відповідь тратить пункти.

Л ю д и п р а ц і

Одна з новачок має відгадувати, всі інші домовляються якими ремісниками вони будуть. Тоді кличуть новачку, що має відгадувати й кажуть: - "Ми були в країні дня". Вона питається: - "А кого ви там бачили?". Вони відповідають: " -Людей, що працювали". Тоді вона питається далше: " - А що вони робили?". У відповідь дівчата наслідують рухами працю домовлених ремісників. Новачка, що відгадує має назвати даного ремісника і коли вгадає, усі втікають, а вона ловить. Зловлена стає тою, що тепер питається.

Щ У П А К

Тип забави - рухливий

Вік гравців - середуца і старша група новаків.

Число учасників - 20-30.

Поле гри - 15 кроків у квадраті.

Хід забави /за П.Ф. - Підручник шведської руханки/:

Учасники забави стають проти себе у двох лавах та подають собі напроти руки так, що з рук твориться поміст. На той поміст кладеться один учасник горілиць на одному кінці. Тому учасники присідають, опісля випростовуються, гойдають на числення або до ритму пісні та кидають його у напрямі другого кінця, де виховник помагає йому зіскочити.

При цьому учасники співають:

Музична партитура для пісні "Щупачок". Вона складається з трьох рядків нот на трьох різних висотах. Кожен рядок має свої ліричні підписи.

Щу-па-чок, шу-па-чок нам спій-мавсь на га-чок.

Нум його ки-да-ти, даль ше по-да - ва - - ти.

Го-я раз, го-я два! а на три враз ме чи!

Щупачок, щупачок	Дальше подавати.
Нам піймавсь на гачок.	Гоя раз, гоя два!
Нум його кидати.	А на три! враз мечи!

Пояснення: мечи - від метати
- кидати
нум - нумо

Правила забави: а. Учасники діють скоординовано.

б. Учасники уважно й обережно підкидають "щупачка" на помості.

УВАГА! КРАЙОВІ РЕФЕРЕНТИ УВАГА!

Зачинаємо друкувати II частину "У 55-річчя УПН", яка охоплюватиме історію УПН на місцях поселення. Запланований порядок помішування скороченої історії УПН у Ваших країнах такий: Австралія, Великобританія, ЗСА, Канада, Німеччина. Особливим повідомленням було доведено до відома компетентним членам КПС про доповнення інформації про УПН до 1979 р. включно. Якщо це не буде виконане, історія Вашої країни буде відкладена на пізніше. Історія УПН не буде повна, якщо бракуватимуть інформації про одну чи більше країн. Статистичні дані, подані в звітах на КПЗ "Ізди /вкл. 1979 р./ достатні.

Старий Орел - Сірий Орел Юрко

У 55 - Р І Ч Ч Я У П Н

Ч. II : НА МІСЦЯХ ПОСЕЛЕННЯ

1. А р г е н т и н а /1949 - 1979 /

У висліді наради 3 новоприбулих пластунів до Аргентини в дні 5.II.1949 р. створено Ініціативний Комітет, який скликав Загальні Збори пластунів і пластунок на 6.III.1949, що обрали перший тимчасовий Крайовий Провід під проводом пл.сен. Петра Греська. За ініціативою Проводу зформовано першу Станицю в Буенос Айрес в дні 11.VI.1949 р.

10.IX.1949 р. зорганізовано перший рій новаків "Соколята", якого братчиком був Сірий Орел Любо Думановський, член Орлиного Круга. 2.XII.1949 р. відбулися перші сходи новачків виховників у Буенос Айрес. Стан УПН в грудні 1949 р. - 8 новаків.

В 1949 р. і в чергових роках почали формуватися інші станиці. З кожним роком число новаків і новачок збільшувалося. "На основі листування, знайденого в архівах КПС виглядає, що головним поштовхом до розбудови Новацького Уладу в рамках цілого Пласту була переписка головного референта новаків, Теодосія Самотулки, з Проводом Пласту в Аргентині" /ст. 47/. Перші листи були написані 12.IX. і 20.XII.1950 р. в Мюнхені, пізніші з Ньюарку, ЗСА. "На основі домагань головного референта Уповноважений Пласту в Аргентині призначає першого референта новачтва пл.сен. Ярослава Улицького, дня 12 березня 1951 року" /ст. 47/. Ця подія фактично закінчує I-ий етап розвитку УПН в Аргентині. Він тривав коротко, але був багатий на організаційну й діяльностеву працю /сходи, участь у пластових зустрічах, прогулянки, триденне таборвання і т. інше/. За активну діяльність одержав С.О. Любо Думановський 3-є пл. відзначення. В історичному аспекті 1954 р. є великої ваги для Пласту в Аргентині, бо в ньому відбувся I-ий Крайовий Пластовий З'їзд. У висліді нарад обрано Крайовий Пластовий Провід, а саме КНР і КПС, якої членом був референт УПН. Цим створено стабільність проводу, який успішно діяв у ситуаціях мобільності станиць чи осередків Пласту.

Крайові референти УПН:

1. пл.сен. Ярослав Улицький /1951 - 1954/
2. ст.пл. Любомир Думановський /1954/
3. пл.сен. Михайло Івасівка /1954 - 1958/
4. ст.пл. Анна Мосора /1959 - 1961/
5. ст.пл. Олег Воловина /1961 - 1968/
6. ст.пл. Христя Воловина /1968 - 1970/
7. ст.пл. Ірина Петришин /1970 - 1972/
8. ст.пл. Ольга Човган /1972 - 1977/
9. ст.пл. Роман Селянський /1977 - /.

Пл.сен. Я.Улицький устійнив справу новацьких одностроїв. Особливо треба підкреслити довголітню дію на пості реф. УПН ст.пл. О.Воловини, який нав"язав контакт з гол. булавним УПН-ів, Орестом Гаврилюком, висловлюючи потребу вишколу новацьких виховників, з сестр. Л.Храпливою, редакторкою "Готуйсь", а також із новацькими виховниками других країн. Був комендантом на 3 нов. таборах.

<u>Стан новацтва:</u>	рік	нов-и	новачки	разом
	1949	8		8
	1954	38	48	86
	1956	40	60	100
	1959	15	16	31
	1964	15	19	34
	1968	24	28	52
	1974	32	29	61
	1979	19	18	37

Статистичні дані вказують на велике коливання членства в УПН. У 1977 р. в Пл. Осередку - Лявахоль "новацтво не діяло. Частина перейшла до УПН, а частина на бажання батьків перейшла до другої молодечої організації" /ст.33/. Кр. реф УПН, ст.пл. О.Воловина, в своєму звіті /1968 р./ звертає на такі недоліки: недостатнє остаточне оформлення гнізд, дуже нерегулярний доплив нових членів, потреба висловлення КПС-ою признання новацьким виховникам за їх жертвенність та почуття відповідальності. У 1979 р. у заввагах кр. реф. УПН, ст.пл. Р. Селянського сказано: "На превеликий жаль дуже мала кількість новацьких виховників працює активно в новацтві. Тому під час цих двох років не можна було зорганізувати ніякого нового осередку" /ст.35/. Питання коливання членства вимагає докладного дослідження й розв'язки цієї важливої проблеми.

Новацькі табори

Новацьке таборування проводилося головню в Пунта Індіо протягом 2-3 тижнів у таких роках: /командант - опікун

	новаків	новачок	разом
1954 - ст.пл. Михайло Василик 1/	19	7	26
1955 - пл.сен. Михайло Івасівка	15	6	21
1957 - ст.пл. Володимир Шипарович-пл.розв. Дарія Василик	20	15	35
1958 - С.О. Л.Думановський-Ірина Шиян	19	14	33
1960 - ст.пл. Анна Мосора	16	18	34
1961 - ст. пл. Анна Мосора	15	10	25

1963	- ст.пл. Олег Воловина	1/		13	16	29
1964	- ст.пл. Олег Воловина			11	16	27
1965	- ст.пл. Олег Воловина			16	19	35
1966	- ст.пл. Христя Середяк	1/		17	14	31
1967	- ст.пл. Христя Середяк	1/		18	13	31
1968	- ст.пл. Христя Воловина	1/		21	14	35
1969	- пл.сен. Богдан Галайчук			7	14	21
1970	- ст.пл. Христя Воловина	2/		7	5	12
1971	- ст.пл. Ірина Петришин	3/		4	10	14
1972	- ст.пл. Ірина Петришин			6	7	13
1973	- ст.пл. Ольга Човган	2/		8	10	18
1974	- ст.пл. Ольга Човган	2/		11	13	24
1974	- ст.пл. Марія Федішин	2/	ДНЗТ-74	10	7	17
1975	- ст.пл. Ольга Човган	2/		15	12	27
1976	- ст.пл. Крій Федішин	4/		9	4	13
1977	- ст.пл. Крій Федішин	4/		18	9	27
1978	- ст.пл. Роман Селянський			17	12	29
1979	- ст.пл. Роман Селянський	5/		14	12	26

КПС з великою увагою ставилася до новацького таборування, на що вказує факт призначування опікуна, якщо новацький табір не відбувався в системі групи пластових таборів. Такими опікунами були: 1/ пл.сен. Богдан Галайчук /5х/, 2/ пл.сен. Микола Мидусь /5х/, 3/ ст.пл. Христя Воловина /1х/, 4/ п-ні К. Федішин /2х/, 5/ пл.сен. Євгенія Литвин-Павлишин /1х/.

Від 15 - 19.УІІ.1974 р. відбувся "Двілейний новацький зимовий табір" /ДНЗТ-74/, учасників 17. Це перший і одинокий зимовий табір в Аргентині. Як правило новацькі табори були мішані. Число учасників коливалося між 35 - 15.

С.О. Криво Федішин з дружиною Мартою

Провід і учасники 72 РОВ-В 60. Посередині командантка С.О. Ока Грицак, із ЗДА

Новаци таборують

Новацькі вишколи

- 1954 - 1-ий вишкіл у Пунта Індіо /23-28.II/ зорганізував і перевів С.О. Любомир Думановський; учасників - 7.
- 1963 - Вишкільний курс для новацьких і юнацьких виховників у пластовій домівці кожної неділі від 13.IX. до 27.X.; успішно закінчило 7 учасників.
- 1965 - Вишкільний табір "Перші кроки" в Піляр в часі 27-30.XII зорганізував і перевів ст.пл. Олег Воловина; учасників 8.
- 1967 - Вишкільний курс на 1-ий ступінь новацького виховника перевів ст.пл. Олег Воловина в церковному приміщенні в днях 15, 19 і 20.VIII. Уч. 6.
- 1971 - Підготовчий курс "Орлине гніздо" в Пунта Індіо в часі 10-15.I. Командантка ст.пл. Марія Литвин. Учасників 8.
- 1974 - Підготовчий курс "Молоді орли" в Пунта Індіо, в часі 20-25.VII. зорганізував ст.пл. Крій Федисин - командант, опікун - пл.сен. М.Милусь. Уч-9.
- 1977 - Підготовчий курс "Ходи за мною" в пластовій домівці, в часі: 18-22.VII, командант - С.О. Крій Федисин. Учасників 9.
- 1978 - 72 Рада Орлиного Вогню-В 60 в пластовій домівці, в часі 12-24.II., перевела С.О. Ока Грицак - командантка. Учасників - 11. "Вишкіл був запланований та здійснений завдяки старанню провідника Орлиного Круга, Старого Орда, та добрій волі для нас незабутньої сестрички Оки" /ст. 45/.

Особливості дії та підсумки

У своєму розвитковому процесі програма новацького виховання ставалася багатша. Від 1961 виховники наголошують новацькі вмідості. Від 1962 р. новацтво відбуває свої "новацькі свята", включаючи в їх програму: мікройові змагання, вогники, теренові ігри і т. ін. Слід назвати деякі особливі заняття, як: прогулянка до "Дитячого міста"/1964/, "Перша українська ракета відлітає на місяць" /25.X.1964/, прогулянка до варстатів літунської компанії "Аеролінеас Архентінас" /27.XI.1965/, зорганізування "Лялькового театру", прогулянка до телевізійного каналу на дитячу програму /13.VII.1968/.

В рр. 1970-71 відбулися 5 зустрічей з батьками новаків для поінформування їх про Пласт.

Від 1954 - 1977 р. Пласт в Аргентині пройшов другий етап у своєму розвитку та діяльності, якого специфічною рисою було виникання і зникання станиць чи пластових осередків, нестабільність організаційної мережі. Від 1977 р. діє лише один пластовий осередок у Буенос Аїрес, з своїм власним приміщенням, який є опором Пласту в Південній Америці.

У висліді зв'язку реф. УПН з Головним Проводом УПН виховники одержували журнал новацьких виховників "В.О.Р.", вишкільні та інші матеріали, новацький журнал "Готуйсь" і т. ін.

Сприйнятливість новацьких виховників в Аргентині до нових ідей і сугестій свого Проводу, їхня свідомість, що "майбутнє Українського Пласту залежить від доброго Новацтва" вказують на те, що Пласт в Аргентині є на доброму шляху до нового розквіту.

Огляд історії УПН в Аргентині складено на основі праці С.О. Крія Федисина - "Історія Новацького Уладу - в 30-ліття Українського Пласту в Аргентині /1949-1979/", Буенос Аїрес, 1979, з якої тексту пороблено цитати.